

**SIUNTION URHEILUKENTÄN JA PALONUMMENTIEN
LÄMPÖKESKUKSEN KOEKUOPITUS 4.12.2013**

**Osuuskunta Sigillum
Markus Kivistö**

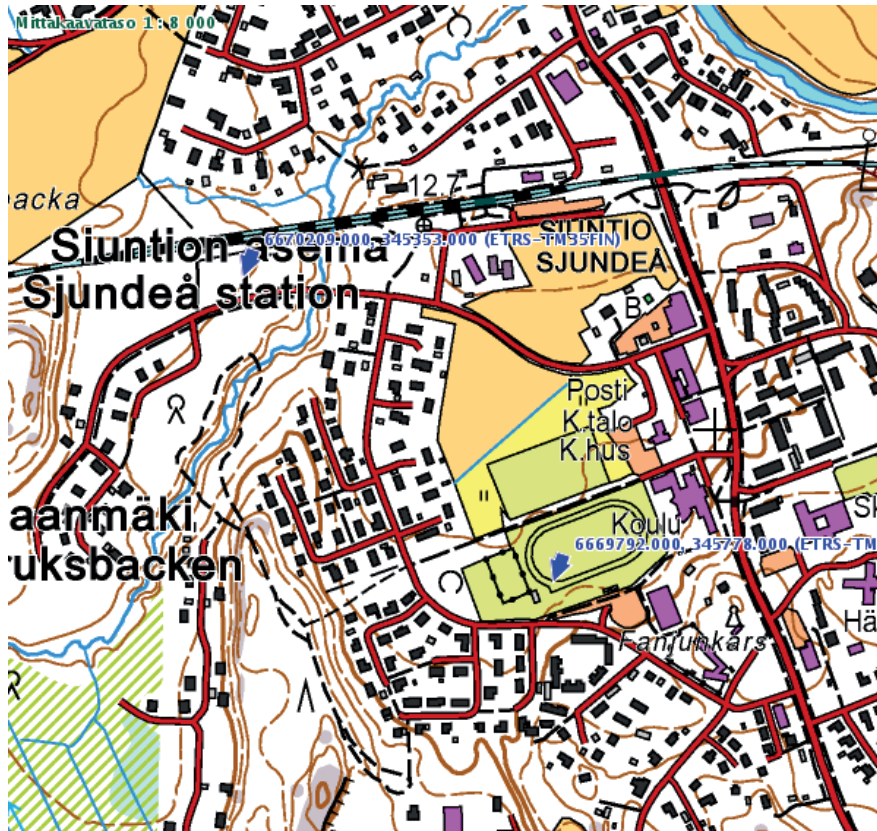
Tiivistelmä

Siuntion kunta rakentaa keskustaajaman urheilukentälle uuden liikuntahallin ja Paloniementien varteen lämpökeskuksen. Alueilla ei sijaitse tunnettuja muinaisjäännöksiä, mutta asian varmistamiseksi Museovirasto katsoi kohteiden inventoinnin olevan tarpeen. Joulukuussa 2013 tehdyssä koekuopituksessa ei löytynyt merkkejä muinaisjäännöksistä, ja arkistonselvityksen perusteella urheilukentän paikalla on ollut pelto, josta osa on yhä jäljellä alueen länsiosassa. Myös Palonummentien lämpökeskuksen tontilla on ollut aiemmin pelto tai niitty.

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohteen nimi	Siuntion urheilukenttä	
	Siuntio Palonummentie	
Kunta	Siuntio	
Kylä	Keskustaajama	
Tila	....	
Maanomistaja	Siuntion kunta	
Kohteen ajoitus	-	
Peruskartta	203205 Siuntio	
Kenttätyöaika	4.12.2013	
Digitaalikuvat	Urheilukenttä AKDG3615:1–15 Palonummentie AKDG3616:1–9	
Koordinaatit ja korkeus	Urheilukenttä	
	60.13599067 (N)	24.2232169 (I)
	60° 8.159'	24° 13.393'
	60° 8' 9.566"	24° 13' 23.581"
ETRS-TM35FIN	6669798.000	345784.000
	Palonummentie	
	60.13951946 (N)	24.21499274 (I)
	60° 8.371'	24° 12.9'
	60° 8' 22.27"	24° 12' 53.974"
ETRS-TM35FIN	6670210.000	345344.000
	Z = 13–18 m mpy (N2000)	
Tutkimuksen laatu	Inventointi ja koekuopitus	

Yleiskarttaote

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	2
Arkisto- ja rekisteritiedot	3
Peruskarttaote	4
Sisällysluettelo	5
1. Johdanto	6
2. Tutkimusmenetelmät ja havainnot	6
3. Alue 1, urheilukenttä	8
4. Alue 2, Palonummentie	9
5. Lopuksi	11
6. Lähteet	12

Liitteet

Liite 1, Digitaalikuvaluettelo

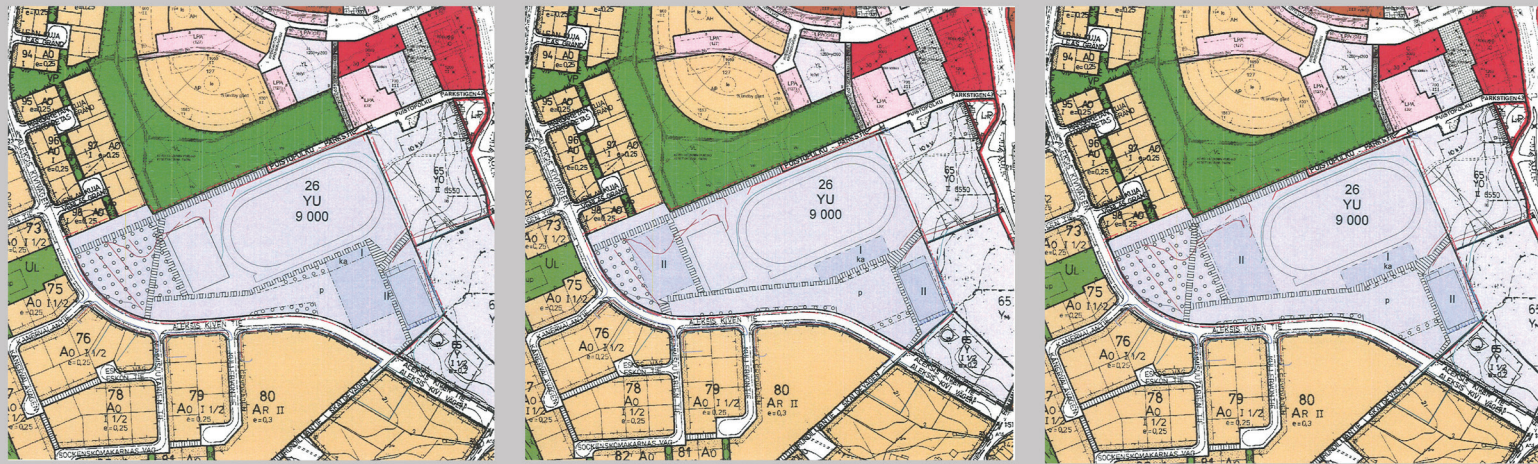
Liite 2, Koordinaatit ja korkeudet

Liite 3, Kartta 1, yleiskartta

Liite 4, Kartta 2, Alue 1 paalukartta

Liite 5, Kartta 3, Alue 2 paalukartta

Kuva 1. Urheiluhallin sijoitusvaihtoehdot I, II ja III vasemmalta lukien. Vaihtoehdoissa II ja III on urheilukentän eteläpuolelle sijoitettu katsomorakennus, jonka kohdalle kaivettiin koekuopat 10–14. Vaihtoehdossa I halli on sijoitettu nykyisen asfaltoidun parkkipaikan kohdalle, johon koekuoppia ei voitu kaivaa. Arkkitehdit Oy.

1. Johdanto

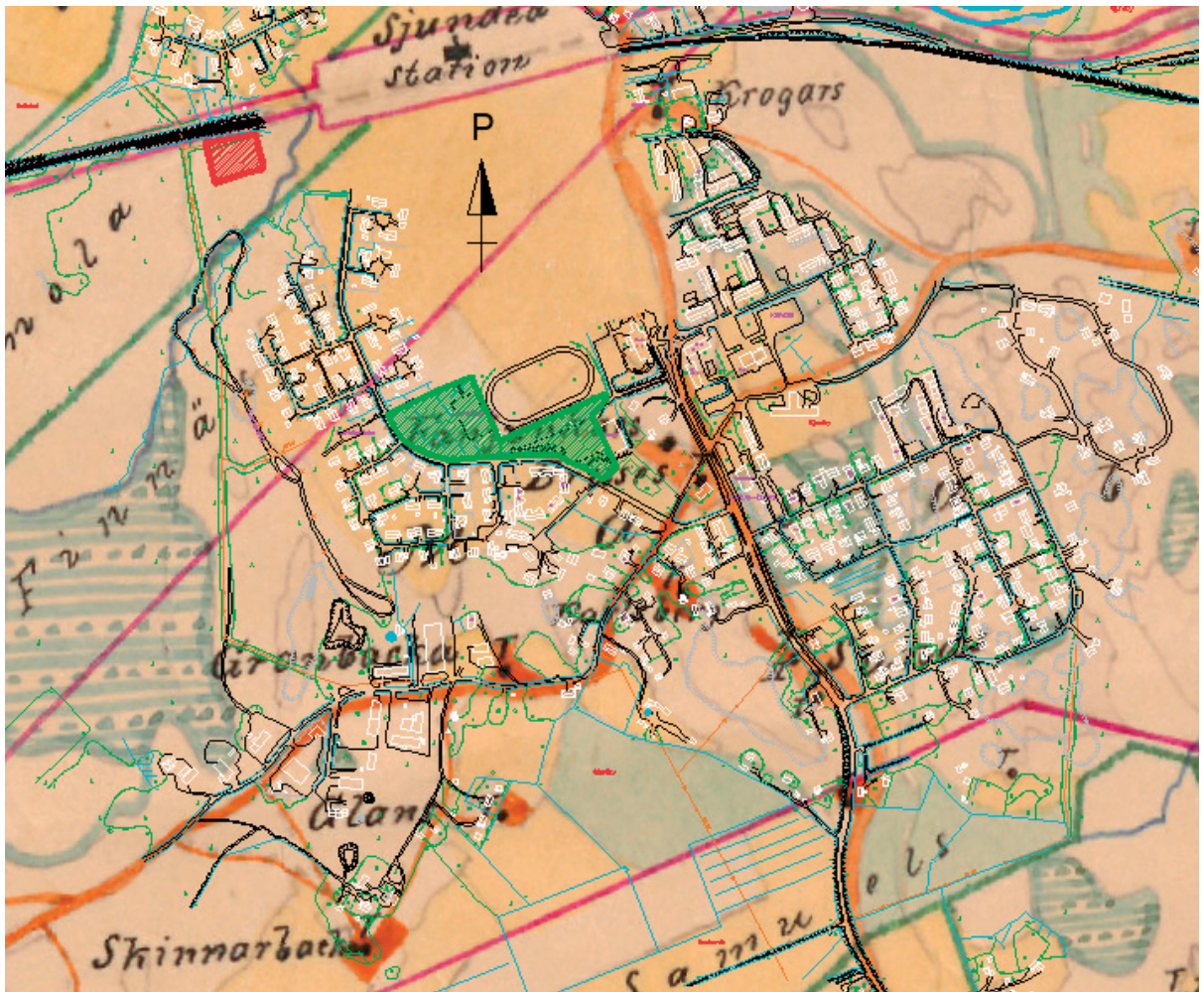
Siuntion nykyisen keskustaaajaman alueelta tunnetaan hyvin vähän esihistoriallisia tai historiallisen ajan muinaisjäänteitä. Lähimmät esihistorialliset kohteet ovat Karlsbergetin (mj.rek.nro 755010028) ja Bunkerbackenin (mj.rek.nro 755010031) pronssikautisten röykkiöiden jäänteet ja Skinnarbackan (mj.rek.nro 755010029) röykkiö. Urheilukentän eteläpuolelta, Siuntion kunnan kerhomaalta on tavattu irtolöytönä kivikautinen oikokirves (mj.rek.nro 1000004049). Uudempi ”muinaisjäännös” lähettyvillä on Sudenkaaren neuvostobunkkerin jäännös (mj.rek.nro 1000019437), joka on Porkkalan vuokra-ajalta 1944–1956. Siuntion liikuntahallia varten on laadittu kolme vaihtoehtoista kaavaa, joissa rakennusten sijainnit poikkeavat toisistaan (liite). Maakuntamuseo pitää lausunnossaan parhaina vaihtoehtoina 1. ja 3. kaavaesitystä, ja vähiten kannatettavana vaihtoehtoa 2 (Länsi-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto 25.9.2013). Tässä vaihtoehdossa uusi rakennus sijoitettaisiin alueen länsiosaan, tennistentän viereen. Ensimmäisessä vaihtoehdossa rakennus sijoittuu vanhan, vuonna 1981 rakennetun hallin viereen, parkkipaikan tilalle (kuva 1).

Palonummentien ja rautatien väliin sijoittuva lämpökeskuksen tontti on aiemmin rakentamaton, metsittyynyt alue.

2. Tutkimusmenetelmät ja havainnot

Siuntion inventointi toteutettiin 4.12.2013 koekuopittamalla molemmat alueet, urheilukenttä (alue 1) ja lämpökeskuksen tontti (alue 2). Tutkimuksen aluksi laskettiin alueen sähköiseen pohjakarttaan cad-ohjelmassa paalut, jotka paikan päällä merkattiin tutkimusalueille VRS-satelliittimittauksin (Topcon GR-3 ja Topcon FC-2500 maastotal-

Kuva 2. Venäläinen vuoden 1915 topografikartta sovitettuna Siuntion nykyiseen sähköiseen pohjakarttaan. Tutkimusalue 1 on rasteroitu kuvassa vihreällä, alue 2 punaisella värillä. Molempien alueiden kohdalla on ollut viljelysmaata. Vanha kartta: Kansallisarkisto, digitaalinen pohjakartta Siuntion kunta.

lennin). Pohja-aineisto oli KKJ2-koordinaatistossa, joka jälkityövaiheessa muunnettiin ETRS-TM35FIN-koordinaatistoon. Korkeusmittaukset tehtiin paikan päällä suoraan N2000-korkeusjärjestelmään. Kaivetuista koekuopista mitattiin pinnan ja pohjan koro, ja kuopat kaivettiin luontaiseen maapohjaan asti. Koekuoppien koordinaatit ja korkeudet selviävät liitteestä 2. Dokumentointi tehtiin valokuvaamalla digitaalikameralla (Nikon D90). Filmikuvia ei otettu.

Arkistotutkimuksessa painopiste oli karttatutkimuksessa: Kansallisarkiston digitaaliarkiston kartta-aineistosta käytettiin venäläistä topografista karttaa vuodelta 1915 (Kansallisarkisto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto/pitäjänkartasto/Siuntio 2032 05 la ja 2032 02 la). Kartta asemoitiin kunnan digitaaliseen kartta-aineistoon tunnistettavien maastokohteiden perusteella. Näitä olivat mm. rautatien linjaus sekä Siuntiontien ja muiden keskustaajaman katujen linjaukset, jotka olivat säilyneet entisellään. Karttaselityksen perusteella sekä urheilukentän että Palonummementien tontin kohdalla on ollut ”viljelyskelpoista maata” (odlingsbar mark) (kuva 2). Urheilu-

kentän alue on kuulunut Fanjunkarsin sotilastorpan tiluksiin; torppa tuli kuuluisaksi Aleksis Kiven asuttua siinä 1864–1871. Porkkalan vuokra-aikana tuhoutunut torppa rakennettiin uudelleen 2006, ja se sijaitsee aivan urheilukentän läheisyydessä sen kaakkoispuolella.

3. Alue 1, urheilukenttä

Urheilukentän alueelle laskettiin 15 koekuoppaa, joista 9 sijaitsee alueen länsiosassa, 5 urheilukentän etelälaidassa ja yksi alueen eteläkärjessä. Alueen laajuus on noin 2,45 ha. Hallin sijoitusvaihtoehtona olevan parkkipaikan kohtaa ei voitu koekuopittaa asvaltoinnin takia. Samoin urheilukentän länsipuolella sijaitsevan tenniskentän alla on paksu sorapatja, jonka kohdalle ei koekuopitusta voitu tehdä.

Paalu	Havainnot	Muuta
1	Paksu peltomultakerros, alla luontainen savi	-
2	”	-
3	Ei kaivettu	-
4	Paksu peltomultakerros, alla luontainen savi	-
5	”	-
6	Ei kaivettu	-
7	Paksu peltomultakerros, alla luontainen savi	-
8	Ei kaivettu	-
9	Ei kaivettu	-
10	Sekoittunut tiivis savi	täyttökerros
11	Humuksensekainen savi, alla luontainen savi	-
12	Sekoittunut savi	täyttökerros
13	Sekoittunut savi, alla hiekkaa ja soraa	täyttökerros
14	Sekoittunut savi	täyttökerros
15	Ei kaivettu	-

Taulukko 1. Alue 1:n koekuopat ja havainnot. Koekuoppien koordinaatit ja korkeusmittaukset selviävät liitteestä 2. Urheilukentän kohdalla maassa on kunnallistekniikan rakentamisen vuoksi runsaasti täyttömaakerroksia, ainoastaan koekuopassa 11 oli jäljellä mahdollinen viljelykerros ja alkuperäinen maanpinta. Kulttuurimaakerroksia ei siinäkään havaittu.

Koekuopitus aloitettiin urheilukentän etelälaidalta. Tällä kohtaa maata on kaivettu ilmeisesti useaan otteeseen viemäröinti- ym. Töiden vuoksi, ja ainoastaan yhdessä kuopassa (kk 11) havaittiin alkuperäinen, luontainen savimaakerros ja sen päällä mahdollinen ohut viljelykerros. Muissa koekuopissa havaittiin lähinnä paksuja, sekoituneita täyttömaakerroksia. Eteläkärjen koekuoppa (kk 15) jätettiin kaivamatta, koska

Kuva 3. Urheilukentän länsiosassa kasvaa harvahko koivumetsä, mutta alueen viljelyhistoria kyntövaikoineen on yhä selvästi nähtävissä. Myös pelto-ojitus on jäljellä. Alueen reunoilta oli havaittavissa että pelto on jäljellä myös tenniskentän alla, jonka kohdalle koekuoppia ei voitu kaivaa. Tenniskentän paikka on yksi uuden hallin mahdollisista sijoitusvaihtoehdoista.

se vaikuttaisi olevan keinotekoisien pengerryksien päällä eikä tälle kohdalle ole suunniteltu rakentamista.

Alueen länsiosassa, jossa nyt kasvaa nuorehko koivumetsä, on alueen aiempi historia selvästi havaittavissa. Pellon ojitukset ovat yhä jäljellä, ja jopa kyntövaot ovat yhä erottavissa heinittyneestä maasta (kuva x). Koekuopituksessa havaittiin paksu, tumma ja vahvasti humuksensekainen peltoviljelykerros, jonka alla oli luontainen pohjahiekka. Osa koekuopista jätettiin kaivamatta, koska alue oli selvästi yhtenäistä peltoaluetta. Koekuopista ei tullut löytöjä.

4. Alue 2, Palonummentie

Lämpökeskuksen tontille laskettiin 12 koekuoppaa (numerot 21-32) siten, että paalut sijaitsivat tontin rakennettavalla alueella. Alueen kokonaispinta-ala on noin 4600 neliometriä. Reunoille tulevan istutettavan alueen kohdalle ei paaluja laskettu. Kuopat kaivettiin mittaamisen jälkeen siten, että koko alue tuli katettua; havaintojen perusteella alueella ei ollut muinaisjäännöksiä, joten kaikkia paaluja ei katsottu tarpeelliseksi kaivaa. Alue vaikutti olevan koskematon metsämaastoa, mutta vuoden 1915 kartan

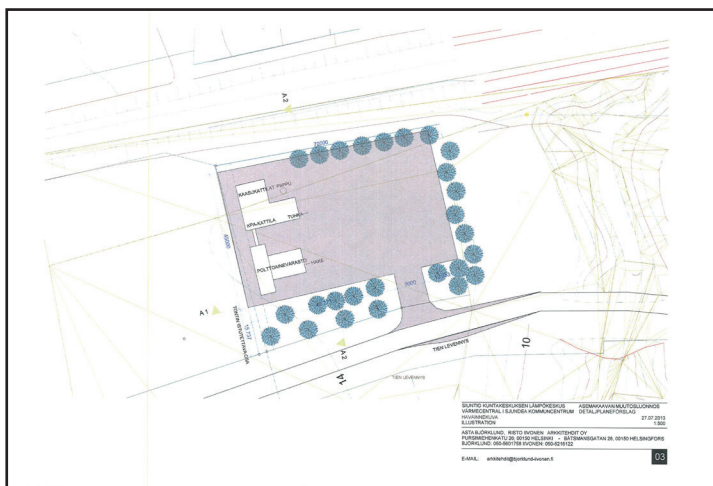
Kuva 4. Palonummentien lämpökeskuksen tontti nykytilassaan (panoraama). Vasemmalla erottuu heikosti Hangon rata, oikeassa reunassa on Palonummentien uutta omakotiasutusta. Koekuopituksessa ei havaittu mitään viljelyyn tai muuhun ihmisen toimintaan viittaavaa, vaikka alue on vuoden 1915 kartassa merkitty ”viljelyskelpoiseksi maaksi”. Alue on todennäköisesti jäänyt joutomaaksi radan varteen, kun laidun- tms. käyttö on loppunut. Paikalta on jossain vaiheessa kaadettu suuremmat puut, ja tilalle on kasvanut tiheä vesaikko.

perusteella paikalla on ollut viljelysmaata. Samanlaista paksua, kuohkeaa peltoviljelykerrosta kuin urheilukentän länsipäädystä ei tullut esiin, mutta tumma humuspitoinen kerros saattaa viitata ainakin ajoittaiseen viljelykäyttöön. Todennäköisemmin aluetta on käytetty laidunmaana tai muuhun vastaavaan käyttötarkoitukseen. Paikalle kasva- neesta, nyttemmin pitkälti raivatusta metsästä päätellen alue on ollut käyttämättömä- nä pitkään. Koekuopista ei tullut löytöjä.

Paalu	Havainnot	Muuta
21	Tumma humuspitoinen kerros, alla luontainen savi	-
22	Ei kaivettu	-
23	”	-
24	Tumma humusmaa, alla luontainen savi	-
25	”	-
26	”	-
27	Ei kaivettu	-
28	”	-
29	Tumma humusmaa, alla luontainen savi	-
30	Ei kaivettu	-
31	”	-
32	Tumma humusmaa, alla luontainen savi	-

Taulukko 2. Palonummentien lämpökeskuksen tontin koekuopat ja havainnot. Koordinaatit ja korkeusmittaukset selviävät liitteestä 2.

Kuva 5. Palonummentien lämpökeskuksen kaavaluonnos. Koekuopat laskettiin tontin rakennusalalle (väritetty alue), ja länsipuoli koekuopitettiin kokonaan. Osa paaluista jätettiin kaivamatta, koska alueen maaperän todettiin olevan kauttaaltaan samantaista, eikä kulttuurikerroksista löytynyt viitteitä. Havainnekuva Arkkitehdit Oy.

5. Lopuksi

Siuntion keskustaajaman alueen mitatut pintakorkeudet (N2000) tutkitulla alueella vaihtelevat urheilukentän alueella noin 15–18 m välillä ja Paloniementien tontilla 13–14 metrin välillä. Rannansiirtymäkäyrän mukaan alue on noussut merestä kivikauden lopulla tai viimeistään varhaisella pronssikaudella. Vielä 1300-luvulla merenlahti ulottui Siuntion keskustaajaman alueelle, joten matalammat kohdat ovat olleet todennäköisesti vesijättömaata pitkään rautakauden lopulla ja keskiajan alussa. Vanhin maininta keskiaikaisesta Bollstadin kylästä, joka sijaitsee rautatien ja tutkimusalueiden koillis- ja pohjoispuolella on vuodelta 1451. Eteläpuoleinen viljelysalue lienee kuulunut tämän kylän peltoihin. Vuoden 1915 kartan ”viljelyskelpoinen maa” on ainakin alueella 1 ollut aktiivisessa viljelykäytössä pitkään, alue 2 sen sijaan näytti jääneen muuhun käyttöön tai metsittymään rautatien vieressä.

Nykyinen kuntakeskus alkoi muodostua ja tiivistyä Bollstadin eteläpuolelle vasta rautatien saavuttua 1903. Porkkalan luovutuksen jälkeen kirkonkylästä tuli jälleen keskustaajama 12 vuodeksi, mutta tilanne palautui entiselleen vuokra-ajan päätyttyä.

Arkisto- ja karttaselvityksen ja tehdyn tutkimuksen perusteella urheilukentän ja Palonummentien tonteilla ei ole historiallisen tai esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä. Näin ollen alueilla ei ole tarvetta tehdä muita arkeologisia tutkimuksia ja niillä voidaan toteuttaa suunnitellut kaavoitus- ja rakennustoimet.

Turku 24.1.2014

Markus Kivistö

6. Lähteet

Kansallisarkisto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto/pitäjäkartasto/
Siuntio 2032 05 la ja 2032 02 la.

Koskivirta, Anu: Siuntio – avainkunta kautta aikojen. Siuntion kunta 2010.

Missä maat on mainioimmat. Uudenmaan kulttuuriympäristöt. Uudenmaan liiton julkaisuja E 114, 2012